

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂRE nr. 1883

din 26 noiembrie 2019

Prin adresa înregistrată sub nr. 20767 din 21 octombrie 2019, doamna judecător Lia Savonea, președintele Consiliului Superior al Magistraturii, a solicitat Inspecției Judiciare efectuarea de verificări sub aspectul riscului de a fi afectată independența și imparțialitatea judecătorilor Curții de Apel București care au pronunțat soluția ce a făcut obiectul articolului de presă publicat pe pagina web www.g4media.ro la data de 18 octombrie 2019.

Cu raportul nr.19-4968/22260/ST/2019, Direcția de inspecție pentru judecători a înaintat Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii verificările efectuate cu privire la sesizarea președintelui Consiliului.

Analizând raportul Inspecției judiciare și documentele atașate, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarea situație de fapt:

La data de 30.03.2017, pe rolul Curții de Apel București a fost înregistrat dosarul

nr. _____ privind pe _____

și

ii

Cauza a fost repartizată aleatoriu completului S

Prin sentința penală instanța a făcut
aplicarea : și, în consecință: În temeiul a

La data de 18 octombrie 2019 pe pagina web www.g4media.ro a apărut articolul intitulat:

Este una din cele mai șocante decizii pe care le-am văzut în justiție”, în cuprinsul căruia jurnalistul prezintă remarcile făcute de către cadrul unui interviu acordat publicației Radio Europa Liberă, arătând că aceasta a atras atenția asupra consecințelor deciziei de achitare în cazul Gheorghe Ursu, citând declarația ”E grav că se dă un semnal de alarmă către torționarii anilor 80 că nu vor mai avea probleme în instanță”.

În continuare, jurnalistul prezintă soluția pronunțată în dosar, informând opinia publică de faptul că ”Magistrații Curții de Apel București (CAB) i-au achitat, joi, pe

Este o decizie în primă instanță, care poate fi atacată” și citează afirmația

stupefiat! La 30 de ani de la revoluție este o bătaie de joc la adresa ideii de justiție”.

Articolul continuă cu informarea că:

are cunoaște foarte bine cazul Gheorghe Ursu, susține într-o declarație pentru Europa Liberă, că miile de probe din acest dosar demonstreu ”fără niciun dubiu că e vorba despre o crimă politică și o crimă împotriva umanității” după care citează declarațiile acestuia, respectiv:

”Este una dintre cele mai șocante decizii pe care le-am văzut în justiție, nu doar pe tema securității ci în general, e uluitor ce s-a întâmplat. Dacă cineva citește concluziile scrise pe care le-a pus Andrei Ursu în acest proces, peste 180 de pagini de mărturii și de citate din documente, toate probele atașate, își dă seama că era de domeniul evidenței că a fost o crimă politică, că a fost o crimă împotriva umanității. Iar argumentația era esențială, nu doar pentru speța asta, ci pentru toate crimele împotriva umanității care s-au

făcut în timpul regimului comunist. Eu nu pot să înțeleg această decizie și sunt absolut șocată.

Toate probele care au ieșit la iveală în ultimi ani, de prin 2014 încoace - cauza a fost preluată după ce anterior fusese închisă -, dovedeau peremptoriu acest lucru: că e vorba de crimă politică și o crimă împotriva umanității. Aceste probe - mii de documente luate din arhiva Securității, de la CNSAS (Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității n.r.) -, erau mărturii foarte clare și fără niciun dubiu demonstau asta.

Judecătorul a făcut, după părerea mea, un lucru nu doar etic înfiorător, ci îngrozitor și pentru noi toți, care la 30 de ani de la revoluție, așteptăm în țara asta justiție și credeam că s-a făcut o rază de lumină în procesul Vișinescu, în procesul Ficior. (Ioan Ficior, fost comandant al lagărului de muncă de la Periprava, Alexandru Vișinescu, fost comandant al Penitenciarului Râmnicu Sărat, ambii condamnați la 20 de închisoare pentru crime împotriva umanității. N.R.)

Riscurile, și nu doar pentru cauza lui Andrei Ursu, sunt că se creează un precedent pentru a nu aduce în fața instanței foarte multe alte cazuri similare din anii 1980. Torționarii anilor 80 trăiesc și își mănâncă liniștiți pensiile, cei din anii 50-60 sunt mult mai puțini, au dispărut pe cale naturală. Este un semnal că torționarii din ultimii ani ai represiunii comuniste nu vor mai avea probleme în instanță și mai este un semnal pe care îl primesc toate victimele din ultimii ani ai represiunii comuniste, ani care nu sunt cu nimic mai palizi sau mai blânzi decât anii 50. Asta este problema cu acest proces și asta este miza lui, de asta este foarte grav ce s-a întâmplat”, declară Germina Nagăț pentru Europa Liberă”.

Imediat după apariția sa, articolul a înregistrat 3933 de vizualizări, fiind postate comentarii ale cititorilor, printre care: '

Potrivit art.75 alin.(1) lit. a) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Secția pentru

4/12

judecători a Consiliului Superior al Magistraturii are dreptul, respectiv obligația ca, la cerere sau din oficiu, să apere judecătorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea. Dispozițiile similare se regăsesc în art. 30 alin.(1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd și competența președintelui Consiliului Superior al Magistraturii de a se sesiza din oficiu în acest sens.

Justiția, în statul de drept, este socotită una dintre puterile statului (art. 21 și art. 124 din Constituția României, republicată), fiind necesară asigurarea anumitor garanții pentru menținerea premiselor independenței și imparțialității magistratului.

Principiile independenței și imparțialității judecătorilor sunt consfințite de art. 124 alin. (3) din Constituție, art. 2 alin. (3) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și de art. 3 alin. (2) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Conform acestor texte de lege, justiția este unică, imparțială și egală pentru toți, iar judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Judecătorii trebuie să fie imparțiali, având libertate deplină în soluționarea cauzelor deduse judecății (...). Orice persoană, organizație, autoritate sau instituție este datoră să respecte independența judecătorilor.

Referiri privind aceste principii se regăsesc și în reglementările internaționale, printre care:

- Codul de conduită judiciară, intitulat și Principiile de la Bangalore, care stabilește, printre standardele de conduită aplicabile și sistemului nostru judiciar, că: "Judecătorul trebuie să-și exercite funcția judiciară în mod independent, pe baza propriei aprecieri a faptelor și în concordanță cu spiritul legii, fără influențe externe, sugestii, presiuni, amenințări și fără vreun arnestec, direct sau indirect, indiferent de la cine ar proveni și fără vreun motiv";

- Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a ONU, precizează în cuprinsul

pct. 1 că „independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte”. În cadrul acelorași principii, în cuprinsul pct. 2 se menționează că „sistemul juridic va decide în problemele care îi sunt înaintate imparțial, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără vreo restricție, influență incorectă, sugestie, presiune, amenințare sau interferență, directă sau indirectă, din orice parte sau pentru orice motiv”.

- Raportul Singhvi către Comisia drepturilor omului a ONU din 1987 (pct. 75), precizează că „principiile independenței și imparțialității sunt pietrele de fundament ale motivării și legitimității funcției judiciare în orice stat”.

Independența judecătorilor este o condiție obligatorie pentru existența statului de drept și garanția fundamentală a unui proces echitabil, constituind, în egală măsură, un drept și o obligație a magistraților. Astfel, independența este privită ca „atribut al funcției, care îi permite judecătorului să acționeze în realizarea actului juridic și, mai ales, să decidă doar în baza legii și a propriei conștiințe, fără nici o subordonare sau influență”.

Independența nu este un privilegiu în interesul propriu al magistraților, ci în interesul statului de drept și al celor care caută și doresc înfăptuirea justiției. Aceasta îi este conferită magistratului în vederea protecției drepturilor persoanelor care apelează la justiție, pentru ca acestea să beneficieze de un act de dreptate și constă în responsabilitatea magistratului de a convinge, nu prin forța principiului autorității, ci a argumentelor raționale, temeinice, acestea constituind astfel un mijloc de a asigura și păstra încrederea publicului în sistemul judiciar.

Prin raportare la factorii de presiune ce o pot influența, independența a fost definită ca fiind capacitatea magistratului de a decide măsuri, conform legii, fără nicio intervenție sau influență externă, capacitatea de a conștientiza factorii externi ce influențează sau creează aparența unei influențe, precum și capacitatea de a respinge factorii de natură externă, ce influențează sau creează aparența unei influențe.

Raportând conceptul de imparțialitate la sistemul judiciar, în literatura juridică se susține că imparțialitatea se referă la starea de spirit sau atitudinea instanței în raport cu problemele și părțile dintr-un anumit caz. Altfel spus, termenul de imparțialitate se referă la absența părtinirii reale sau doar percepute.

Independența magistratului presupune o obligație fundamentală a fiecărei persoane care ocupă funcția de judecător de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în judecarea fiecărui caz. Obligației magistratului de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în investigarea și judecarea fiecărui caz îi corespunde însă o obligație corelativă a statului de a asigura un mediu optim pentru realizarea actului de justiție, obligație ce include posibilitatea efectuării unor demersuri în situația în care se identifică derapaje în mesajele transmise cetățenilor, care conduc la lezarea independenței judecătorilor sau la crearea aparenței parțialității acestora ca urmare a unor influențe externe.

Prin urmare, scopul unei intervenții a Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii este acela de a asigura condiții optime pentru realizarea corespunzătoare a actului de justiție, demersul fiind justificat în măsura în care se asigură protecție judecătorului aflat în exercitarea efectivă a atribuțiilor specifice funcției deținute.

Având în vedere că imparțialitatea și independența judecătorilor sunt asigurate nu numai prin eliminarea intervențiilor directe pe parcursul soluționării unei cauze, ci și prin garantarea independenței puterii judecătorești în ansamblul său, condiție necesară asigurării dreptului la un proces echitabil, în acest scop trebuie eliminată orice intervenție inadecvată în activitatea de judecată, indiferent dacă aceasta apare ulterior pronunțării unei soluții.

Secția reține existența în cuprinsul articolului menționat a unor susțineri, precum: ”se dă un semnal către torționarii anilor 80 că nu vor mai avea probleme în instanță”, că ”miile de probe din acest dosar demonstau fără niciun dubiu că e vorba despre o crimă politică și o crimă împotriva umanității”; ”judecătorul a făcut, după părerea mea, un lucru nu doar etic înfiorător, ci și îngrozitor pentru noi toți”; ”riscurile sunt că se creează un precedent pentru a nu aduce în fața instanței forate multe cazuri similare din anii 1980”.

Susținerile din articolele de presă urmează a fi apreciate în contextul modului de soluționare a ”dosarului Gheorghe Ursu” de către doamna judecător _____ din _____

și în contextul dispozițiilor privind libertatea de exprimare.

Este real că într-o societate democratică trebuie respectat dreptul fundamental al fiecărui cetățean la libera exprimare, garantat atât de norma constituțională – art. 30 - cât și de reglementările internaționale.

Art. 10 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, consacrand libertatea de exprimare, arată că „orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și că „acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere”.

Ca urmare, în virtutea libertății de exprimare și a rolului care este atribuit presei într-o societate democratică, jurnaliștii au posibilitatea de a pune în discuția publicului aspecte care țin de buna funcționare a autorităților și, implicit, a puterii judecătorești.

Referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a decis însă, în cauza „Bradford contra Danemarcei”, că „interesul de a proteja reputația și a asigura autoritatea magistraților este superior celui de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora”.

Rezultă astfel că puterea pe care o deține presa, urmare a impactului major asupra publicului larg pe care îl au comentariile și aprecierile jurnaliștilor, nu trebuie să fie utilizată în scopul discreditării autorității judecătorești.

În acest sens, în mod constant Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că garanția libertății de exprimare oferită de Convenție este subordonată condiției ca cei în cauză să acționeze cu bună credință, în sensul de a furniza informații exacte și demne de credit, cu respectarea deontologiei jurnalistice. (Radio France și alții c. Franței; Colombani și alții c. Franței; Bladet Tromsø și Stensaas c. Norvegiei, Stangu și Scutelnicu c. României).

În același sens, art. 21 din Rezoluția nr. 1003 (1993) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind etica jurnalistică stipulează că ziaristica nu trebuie să denatureze informația adevărată, imparțială și opiniile oneste, nici să le exploateze în scopuri proprii, în încercarea de a crea sau modela opinia publică, deoarece legitimitatea

sa se bazează pe respectul efectiv al dreptului fundamental al cetățenilor la informație. În acest sens, legitimitatea ziaristicii investigative depinde de corectitudinea opiniilor exprimate și este incompatibilă cu campaniile ziaristice organizate pornind de la poziții prestabilite.

Din toate cele de mai sus se desprinde ideea că dreptul la liberă exprimare, prevăzut de art.30 din Constituție, nu poate fi exercitat cu încălcarea principiilor independenței judecătorilor și supunerii lor numai legii, principii consfințite de art. 124 al. 3 din legea fundamentală a statului.

Secția pentru judecători apreciază că doamna _____ în cadrul interviului acordat pentru Radio Europa Liberă, a făcut afirmații cu conotații grave, ce depășesc limitele unor critici admisibile și constituie, în mod evident, elemente de natură a afecta autoritatea de care judecătorii ar trebui să se bucure în exercitarea funcției și a amplifica nemulțumirile justițiabililor care, de altfel, sunt inerente în procedura judiciară.

Toate aceste afirmații sunt de natură a afecta independența și imparțialitatea judecătorului care a pronunțat soluția și care trebuie să beneficieze de libertate neîngrădită de a soluționa, în mod imparțial, cauzele, în conformitate cu legea și cu propria apreciere a faptelor, constituindu-se și într-un potențial factor de presiune asupra judecătorilor care vor soluționa calea de atac.

Chiar dacă autorul articolului apărut pe pagina web www.g4media.ro a redat, în mare parte, conținutul interviului acordat publicației Radio Europa Liberă de către Germina Nagâț, nu se poate aprecia că acest articol nu ar fi afectat, la rândul său, independența și imparțialitatea judecătorilor Curții de Apel București.

De altfel, prin indicarea, încă din titlul articolului, a calității de _____ și _____, _____ autorul articolului a urmărit să sădească în conștiința cititorului ideea furnizării unor informații temeinice, provenind de la o autoritate în materie.

Practic, prin preluarea acestor declarații de pe pagina de internet a Radio Europa Liberă, unde interviul nu s-a bucurat de o largă vizualizare, și aducerea la cunoștința publicului larg a acestora într-o modalitate care induce o veridicitate a informației ce provine de la "fosta directoare de investigații a CNSAS, care cunoaște foarte bine cazul",

9/12

publicația G4media.ro a atras atenția publicului asupra faptului că soluția pronunțată este în contradicție cu ”miile de probe din acest dosar”, ce „demonstrau fără niciun dubiu că e vorba despre o crimă politică și o crimă împotriva umanității”.

Totodată, inserarea, în mod implicit, a ideii că judecătorul practic a protejat pe membrii fostei Securități a statului, sentința fiind astfel ”un semnal către torționarii anilor 80 că nu vor mai avea probleme în instanță” denotă că instanța nu a fost imparțială: ”judecătorul a făcut, după părerea mea, un lucru nu doar etic înfiorător, ci și îngrozitor pentru noi toți”; ”riscurile sunt că se creează un precedent pentru a nu aduce în fața instanței foarte multe cazuri similare din anii 1980”.

Această concluzie rezultă și din faptul că imediat după apariția articolului pe pagina web www.g4media.ro s-au înregistrat 3933 de vizualizări, fiind postate 18 comentarii.

Pentru a-și îndeplini în mod corespunzător atribuțiile, magistrații au nevoie de încrederea opiniei publice, iar această încredere poate fi afectată nu doar de afirmații de genul celor analizate, dar mai ales de modul de redare, interpretare și comentare în mass-media a acestora, în maniera la care s-a făcut referire anterior, ce pun la îndoială integritatea morală, independența, imparțialitatea, prestigiul judecătorilor, precum și credibilitatea justiției, ca sistem, fiind de natură să influențeze, în mod negativ, opinia publică cu privire la corectitudinea magistraților și să-i discrediteze, ceea ce în cazul de față s-a și întâmplat, după cum se poate observa din cuprinsul comentariilor ce au fost postate de cititori, redate mai sus.

Afirmațiile factuale făcute de doamna [nume] și de publicația online www.g4media.ro, într-un stil extrem de virulent, au lăsat, în opinia Secției, impresia cititorului că judecătorul care a pronunțat soluția a urmărit să favorizeze atât pe inculpați, cât și pe toți ceilalți membri ai fostei Securități a statului, acuzați de crime împotriva umanității.

Este adevărat că subiectul era unul de interes general – vizând procesul legat de implicarea membrilor fostei Securități în moartea disidentului Gheorghe Ursu – însă exercițiul libertății de exprimare impune anumite obligații și responsabilități, astfel încât să nu se aducă acuzații nejustificate magistraților, deoarece în acest fel poate fi afectată autoritatea puterii judecătorești.

Mai mult, nu poate fi ignorat faptul că subiectul legat de modul de soluționare a dosarului a fost abordat și de alte publicații, care însă s-au limitat la a prezenta faptele într-un mod echidistant, fără a se încerca acreditarea ideii că soluția instanței este una greșită. (articolele ”Torționarii disidentului Gheorghe Ursu, achitați”, preluat pe site-ul agerpres.ro de la sursa România TV, ”Cine sunt torționarii disidentului Gheorghe Ursu”, preluat de aceeași publicație de la sursa HotNews, ori ”Fiul disidentului Gheorghe Ursu, stupefiat după achitarea torționarilor tatălui său”, preluat de la sursa antena3.ro.)

Secția pentru judecători apreciază că afirmațiile privind nelegalitatea și/netemeinicia hotărârii pronunțate excede obligației presei de informare a cetățenilor, cenzurarea soluțiilor judecătorești constituind atributul exclusiv al instanțelor de control judiciar. Analizarea în mass-media a legalității unor hotărâri ale instanțelor, indiferent de competențele profesionale ale autorului articolului, poate duce în derizoriu activitatea judiciară și poate conduce la o diminuare a încrederii opiniei publice în actul de justiție, cu consecința firească a posibilei afectări a independenței judecătorilor. În condițiile în care aceștia sunt ținuti de obligațiile de rezervă și reținere, asemenea campanii mediatice le anihilează capacitatea de a respinge factorii de natură externă ce creează aparența unei influențe externe în procesul judiciar.

Prin raportarte la situația faptică și legală anterior prezentată, Secția pentru judecători apreciază că afirmațiile făcute de către doamna Germina Nagâț și modul de preluare și prezentare ale acestora de către autorul articolului publicat pe pagina web www.g4media.ro la data de 18 octombrie 2019 sunt de natură de a afecta independența și imparțialitatea doamnei fiind îndeplinite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 30 alin. (2) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu completările și modificările ulterioare.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 40 alin. (1) lit. p) cu referire la art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 75 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și

completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor valabil exprimate ale membrilor prezenți (8 voturi Da, 2 voturi nule);

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 – Admiterea sesizării privind apărarea independenței și imparțialității judecătorilor din cadrul Curții de Apel București în raport de afirmațiile doamnei Nagăț Germina.

Art.2 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției judiciare.

Data în București, la data de 26 noiembrie 2019

Președinte,
Judecător Lia SAVONEA

